

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Commodatvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

& damnū defunctis iniuste inferū. Terriō, si ducti auaritia opponunt se reformationi dictarum abbatiarum eadem ratione. Quartō, fortē propter scandalum secularium, ob hoc blasphemantium, & reprobantium in fide prout in diebus nostris fieri videmus, ita vt quod ad necessitatem concessum erat, ad luxuriam, & in scandalum fiat. Talis namque commenda est, ac si oues lupo quis commendet. Videant igitur hi, quomodo absolui queant.

COMMISSIO.

¹ **C**OMMISSIO facta alicui per Papā, expresso dignitatis nomine, & facta mentione quod residet in alio loco, operatur quod talis possit cognoscere in loco residentie, secundum Io. Andr. in ca. exhibita. de rer. permu. Si autem de residentia non fiat mentio, tunc commissio intelligitur facta in loco dignitatis expressae, nec ultra illā diocēsin poterit cognoscere de illa. c. statutum. §. in nullo. de rescript. in 6. & quod ibi no.

² **Q**UANDO eligitur industria personae, quod fit, quando nominatur persona, tunc non potest committere: se- cūs quando eligitur industria, & nominatur dignitas: puta dicendo. priores, vel praelati. c. si. de offi. ord. & c. is cui. de offi. de leg. in 6.

³ **C**OMMISSIO Papae siue rescriptum, debet interpretari secundū ius commune, & conformari equitati secundum iustitiam, & saluo iure alterius, etiam si materia verborum nō patiat, nisi expressē hoc exprimat, vt dicendo non obstante, &c. vel ex certa scientia, vel similia, secundum Feder. in c. causam. de rescri. §. interpretatio. Et licet priuilegij verba debeant aliquid operari, intelligitur tamen si ius hoc patiat, nec praesumitur derogare, nisi exprimat.

COMMODATVM.

¹ **C**OMMODATI contractus, est alicuius rei ad alicuius specialem vsum gratuita facta concessio, secundum gl. in c. vni. de com. & Host. Nā si gratis non fieret, sed merces pecu-

niae interueniret, vel rei alterius gratia fieret, non posset dici commodatū, sed locatio, vel aliquid aliud.

² **R**ES mobiles, & immobiles, quae vsum non consumuntur, locari possunt & finito tempore. Et si ante tempus reuocantur, tenetur reuocās de damno. in d. c. vni. ff. commo. l. in rebus. nisi commodans damnum simile erat passurus, & commodatarius non poterat sibi aliunde prouidere, in conscientia non tenetur si reuocat, secus si poterat à principio sibi aliter prouidere quia tenetur.

³ **Q**UICUNQUE potest contrahere potest commodare. ar. in l. Iulianus. ff. de ac. empt. & vend. & est de iure naturali, vt res cōmodata restituatur. eius autē naturale. d. r. & dominū rei non transit in recipientē, secundū gl. in d. c. vni. nec cōmodatarius tenetur domino de re cōmodata, si perit sine eius culpa, vt in d. c. vni. quia res si perit, perit illi cuius est. Nec etiā si deterioretur vtendo ad illū vsum, ad quē accepit, & sine culpa. ff. com. l. eū qui rē. nec potest retineri ratione recōpensationis, pretextu alicuius debiti etiā liquidū. l. vlt. ff. co. quāuis. Pa. contrariū teneat. c. bona fides. de depo. & gl. in d. l. si. vbi scilicet debitum est liquidum. Et si commodatarius facit aliquam expensam notabilem necessariam, vt in medicinis, potest repetere à domino, nisi hoc sit ex eius culpa: se- cūs si expensa est modica. ff. eo. l. in rebus §. possunt.

⁴ **S**I commodatarius non potuit vel re commodata infra praefixum tempus, etiam sine culpa sua, non poterit ultra illud tēpus vti sine licentia commodantis, secundum Panorm. in di. c. vni. c.

⁵ **C**OMMODANS alicui rem vitiosam scienter, & nō dicēs ei vitium, tenetur de damno secuto propter hoc cōmodatario, secundum gl. in d. ca. vni. c. non autem si dixit vitium, vel ignoranter fecit in d. l. in rebus.

⁶ **S**I commodator rem estimari fecit nil aliud dicens, non propter hoc tollitur, quin si pereat, domino pereat, sed

sed certificatur de precio, si ex culpa accipientis petiret, secundum Panor. & Ioan. Andr. in d. c. vnico: quia pactum generale non obligat ad casus fortuitos. supra, Casus fortuitus. §. 4.

7 **COMMODATARIVS** nō tenetur de casu fortuito, nisi in tribus casibus. Primò, si culpa sua accidit. Secundo, si interuenit pactum, quia commodans non vult stare sub aliquo casu fortuito. Tertiò, si fuit in mora restituendi, vt in d. capit. vnico. Aduerte tamen, quòd in conscientia, si eodem modo apud dominum erat peritura res, non tenetur, nisi de interesse, quòd dominus passus est propter rei suæ absentiam. supra casus fortuitus. §. 3.

8 **RECIPIENS** rem commodatā, si recipit gratia sui tantū, vt communiter accepit, si res deterioretur, vel pereat, tenetur de dolo & culpa lata, leui, & leuissima, in dict. capit. vnico. quia in talibus debuit adhibere talem curam, qualē & in rebus suis, nec hoc sufficit si res potuit diligentius custodiri. ff. de actio. & obligat. l. 1. de casu autem fortuito, quam etiam diligens, & fidelis homo prouidere nō potuit, non tenetur, vt est dictum supra, §. 7. Si verò recipit gratia dantis tantū, vt si comodauit tibi vestes pulchras, vt ornatio ad me venires, ad me honorandum, recipiens tenetur de dolo tantū. l. si vt certo. ff. eod. Hosti verò addit, quòd etiam tenetur de lata culpa, & hoc tene, quia lata culpa æquiparatur dolo. l. quòd Nerua ff. de positi, vbi dicitur, quòd lata culpa est, si minor cura alienis rebus adhibeatur, quam proprijs. Si verò recepit gratia vtiusq;, tenetur de dolo, & de culpa lata, & leui, sed non leuissima, secundū gloss. in dict. l. si vt certo. §. interdum. & Hosti. notat autem Panor. in dict. cap. vnico, hoc non esse speciale in commodato, sed generale in omnibus contractibus. ff. de regul. iur. l. contractus. Fallit tamen in precario, vbi quis nō tenetur nisi de dolo, quia precarium potest semper reuocari, nō autem commodatum.

9 **SI** commodatarius rem comoda-

tam per nuntium remisit idoneum, & casu fortuito res perit, non tenetur commodatarius: in l. argentum. ff. comoda. & ibi glo. Bart. in l. eum qui. ff. eod. & idem de deposito, vt in ca. significare. de pignor. secus quando nuntius non est idoneus, secundum Bart. supra & ex culpa nuntij perijt. Si etiam fuit infidelis, & tamen reputabatur fidelis communiter, non tenebitur, quia non fuit in culpa. in d. l. argentum.

10 **SI** commodatarius vtitur re commodata ad alium vsum, quā acciperit, contra voluntatem domini, furtum committit, contractando rem alienam inuito domino, & si esset de re importanti, mortaliter peccaret, vt si ex hoc multū dominus rei dānificaretur. & tenetur de damno. Et si res pereat, vel dānificetur, tenetur: vt in d. l. si vt certo. & ff. de fur. l. qui iumenta. Secus quando existimabat dominum fore contentum, & habebat verā causam hoc æstimandi, quia non tenebitur. l. qui re. ff. de furt. supra, Casus fortuitus. §. 2.

11 **COMMODATARIVS** qui nō potest saluare res proprias, & accomodatas, potest præferre suas, etiam viliores, accomodatis pretiosioribus. quando accomodatum fuit factum gratia accomodantis. in d. l. si vt certo. ff. eo. Si res erant eiusdē pretiositatis, & commodatum fuit factum gratia recipientis, non potest præferre suas. l. in rebus. ff. cod. Si est factum gratia vtiusque, potest cæteris paribus suas præponere, quia plus sua, quam aliena diligere debet. Quando verò sit tantū gratia commodatarij, potest præponere res suas digniores: alijs minus dignis accomodatis, quia quilibet diligens, & diligentissimus, hoc faceret, & ipse recipiens ad plus non tenetur: vt supra dictum est.

12 **AN** commodatarius allegans res perditas teneatur probare, vide Panor. in c. bona fides. de depo. & Bart. in l. si quis ex argentarijs. ff. de eden. quomodo autē probabit dic quòd si sunt casus

casus aperti: vt incendiū, bellum, tempestas, &c. aperte probabitur. Si verò casus sunt occulti, probabitur per coniecturas, habito respectu ad qualitatem personarum, & similia. Si vero ex aduerso, dolus, vel culpa allegetur, probabitur ex casu non facili sine culpa. Vide Sil. libi. in fi.

COMPENSATIO.

COMPENSATIO importat debiti & crediti inter se contributionem. l. 1. ff. de compensa. quæ admittitur in omnibus, quæ in suo genere recipiunt functionem, id est, quædo vna res potest fungi vice alteri, sicut sunt ea, quæ consistunt in numero, pondere, & mensura. secundum Pa. in c. bona fides. de deposti. In alijs autem cessat compensatio. Et requiritur debitum esse liquidum: vt in l. fin. C. de compen.

An quis æquiualens retinere possit si ad manus eius venit, vel accipere, quando sui habere non potest. infra, Furtum. §. 5. Vide Inno. in c. cum olim causam de resti. spo. & in c. dominus. 23. q. 2. In depostiō tamen non potest fieri compensatio: vt supra, Commodatum. §. 3.

COMPOSITIO.

COMPOSITIO amicabile potest interuenire etiam in spiritualibus contractibus: vt dicit glos. in c. statum. de transac. & c. nuper. de dec. ita tñ, quod nullum temporale pro spirituali detur, quia simoniacum esset. Si fiat compositio inter clericos super decimis in futurum soluendis, non excedat vitam transigentium. c. veniens. de transac. & potest fieri etiam sine auctoritate superioris.

COMPROMISSIO.

COMPROMITTERE potest res quilibet quas potest alienare, seu liberè disponere: quas autè sine solennitate non potest disponere, etiã sine tali solennitate de illis non potest compromittere. Facit c. cum tempore. de arbit. & Pa. ibidem. Vide in ver. Arbitr. §. 13. 14. Vnde prælati possunt de fructibus beneficiorum compromittere, sicut liberè disponere, vt not. Host. in sum.

COMMVNIO.

COMMUNIO quia sacramentum Eucharistiæ sumitur, ex parte sumentis quatuor requirit. Primum, vt præmissa diligenti examinatione, & contritione, credat se mundum à peccato mortali. Et sine peccati mortalis cogniti contritione communicans, mortaliter peccat, quia indignè sumit & sic reus corporis, & sanguinis Christi, secundum Apostolum, efficitur. Sine confessione autem, si rationabilis causa est non confitendi, excusatur communicans, quia præceptum de confessione præmittenda communicationi non est de iure diuino, nec positiuo, cum nullibi inueniatur, nisi semel in anno. Si autem commoditas confitendi adest, & habens conscientiam peccati mortalis, differre vult confessionem & communicare cum alijs, vel celebrare, peccare videtur valde grauiter, quia minus dignè voluntarius accedit, circa tamen mortale, propter rationem tactam: secundum Caiet. ibi. Alij autem videntur tenere oppositum quasi omnes, & præcipue Thom. 4. sent. distinct. 17. q. 3. a. 1. q. 4. & hæc opinio est securior.

SECUNDO, requiritur quod communicans sit ieiunus, ieiunio non ecclesiæ tantum, sed naturæ, videlicet, quod à media nocte nihil sumperit per modum cibi, vel potus. & ab omnibus, quæ per os sumuntur, etiam medicinalibus, ita quod scienter, & aduertenter, non ieiunus, hoc modo communicans (excepto mortis articulo) mortaliter peccat, vt communiter tenetur: secundum Caiet. ibi. & in c. liquidò. de consec. dist. 2.

TERTIO, requiritur tempus. In Paschate omnes tenentur communionem sumere: vt in c. omnis. de pen. & re. per octo dies ante, & per octo post secundum determinationem Eugeni. 4. aliter mortaliter peccant, nisi rationabiliter differatur de consilio sacerdotis. Requiritur & debita ætas in communicante: vt in d. o. omnis. videlicet anni discretionis, quæ tamen di-

h secretis